

експертиз, несомненно, будет способствовать их разрешению и совершенствованию всей судебно-экспертной деятельности.

Учасники конференції

По результатам конференции издательство «Проспект» опубликовало сборник тезисов докладов.

Информацию подготовила Е. Р. Россинская, директор Института судебных экспертиз, заведующая кафедрой судебных экспертиз Московского государственного юридического университета имени О. Е. Кутафина, доктор юридических наук, профессор, заслуженный деятель науки РФ, почетный работник высшего профессионального образования РФ, академик РАЕН, Президент Ассоциации образовательных учреждений «Судебная экспертиза»

210-та РІЧНИЦЯ ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Наприкінці листопада 2014 р. в м. Харкові відбулися урочистості, присвячені святкуванню 210-ї річниці від дня заснування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – самоврядного (автономного) дослідницького національного вищого навчального закладу України IV рівня акредитації.

Історія становлення цього відомого далеко за межами нашої держави навчального закладу розпочалася 5(18) листопада 1804 р., коли згідно з грамотою Олександра I було засновано один із найстаріших університетів

Східної Європи – Харківський Імператорський Університет (нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), до складу якого входило відділення моральних і політичних наук. У 1835 р. це відділення було офіційно перейменовано на юридичний факультет університету.

У 1920 р. за рішенням Уряду Української РСР на базі юридичного факультету було створено Інститут народного господарства, котрий за своєю суттю був юридичним інститутом, у стінах якого здійснювалася професійна підготовка юристів для органів державної влади та суб'єктів господарювання. У липні 1930 р. його було реорганізовано в Харківський інститут права та радянського будівництва, що відповідало його статусу як вищого юридичного навчального закладу. У червні 1933 р. інститут було перейменовано на Всеукраїнський комуністичний інститут радянського будівництва та права, який у липні 1937 р. було перетворено в Харківський юридичний інститут, що за традиціями тієї епохи певний час носив ім'я Л. М. Кагановича, а згодом Ф. Е. Дзержинського.

Важливі історичні події на початку 90-х років ХХ ст. дали потужний імпульс для демократичних перетворень і динамічного розвитку Університету. Так, постановою Ради Міністрів Української РСР від 20 березня 1991 р. № 64 на базі Харківського юридичного інституту імені Ф. Е. Дзержинського було створено Українську державну юридичну академію. А вже через чотири роки, урахувавши високий інтелектуальний потенціал академії, її вагомий внесок у розбудову вищої школи, роль у підготовці юридичних наукових, науково-педагогічних кадрів і фахівців для державних органів, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, Указом Президента України від 30 березня 1995 р. № 267 Українській державній юридичній академії було надано статус національного самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу та перейменовано в Національну юридичну академію України. Указом Президента України від 4 листопада 1995 р. № 1020/95 академії було присвоєно ім'я Ярослава Мудрого і постановлено надалі іменувати її Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого. Указом Президента України від 21 червня 2001 р. № 457 основними завданнями академії було визначено підготовку висококваліфікованих фахівців для органів державної влади, правоохоронних органів, різних сфер юридичної практики; забезпечення дальшого реформування системи вищої юридичної освіти й науки в Україні відповідно до умов становлення демократичної, соціальної, правової держави та з урахуванням досягнень провідних університетів світу; інформаційно-консультативне забезпечення юридичної практики; участь у науковому обґрунтуванні та прогнозуванні розвитку правової системи й законодавства; розроблення науково-методичних рекомендацій щодо здійснення нормотворчої, правозастосовної та інших видів юридичної діяльності; перепідготовку й підвищення кваліфікації юридичних кадрів.

Ураховуючи визначну роль Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого в розбудові української правової держави, з метою розширення наукової та інноваційної діяльності академії в проведенні наукових досліджень з актуальних проблем правознавства, законотворчості

та порівняльного права, підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів, фахівців для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, різних сфер юридичної практики, відповідно до Указу Президента України від 25 червня 2009 р. № 485/2009 та постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 796 академії було надано статус самоврядного (автономного) дослідницького національного вищого навчального закладу, який провадить діяльність відповідно до свого Статуту.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 2213-р Національну юридичну академію України імені Ярослава Мудрого було реорганізовано шляхом перетворення її в Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Указом Президента України від 24 грудня 2010 р. № 1194/2010 за університетом було збережено статус національного. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 4 грудня 2013 р. № 1697 Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» було перейменовано на Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого.

Нині Університет є активним учасником Болонського процесу, у рамках якого у 2004 р. підписано Велику хартію університетів. Він є членом Європейської асоціації університетів, яка займається реалізацією положень Болонської декларації, підтримує тісні контакти з Міжнародною асоціацією університетів, що функціонує під егідою ЮНЕСКО, а також з Європейською асоціацією юридичних факультетів. Університетом налагоджено співпрацю й укладено договори з навчальними закладами Великої Британії, В'єтнаму, Іспанії, Німеччини, Польщі, Росії, Сполучених Штатів Америки, Узбекистану, Франції та інших країн. Він є учасником спільних європейських проектів у рамках програми Темпус-Тасіс і багатьох інших міжнародних проектів.

Упродовж багатьох років за підсумками міжнародних і всеукраїнських рейтингів вищих закладів освіти нашої держави, що готують фахівців за напрямом «Правознавство», Університет визнають найкращим юридичним вишем, який забезпечує функціонування та інноваційний розвиток освіти, підвищення її якості й доступності, інтеграцію в європейський освітній простір зі збереженням національних досягнень і традицій.

Університет є унікальним закладом у сфері підготовки висококласних фахівців в Україні, потужним центром юридичної науки. Сьогодні до його складу входить шість інститутів: підготовки кадрів для органів прокуратури України, підготовки слідчих кадрів для Міністерства внутрішніх справ України, підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України, підготовки кадрів для органів юстиції України, післядипломної освіти та Полтавський юридичний; шість денних факультетів: господарсько-правовий, військово-юридичний, міжнародно-правовий, правосуддя, підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України, підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України; вечірній і два заочні факультети. Зазначені навчальні підрозділи нині здійснюють підготовку 17 тис. студентів з усіх куточків нашої Батьківщини за такими спеціальностями: «правознавство» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»;

«міжнародне право» («бакалавр»); «судова експертиза», «інтелектуальна власність» («магістр»).

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 7-р до Університету приєднано Державний інститут підготовки кадрів. А влітку 2014 р. свій перший набір студентів здійснив Полтавський юридичний коледж – новостворений підрозділ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, вищий навчальний заклад I–II рівнів акредитації, який готує фахівців для органів державної влади, правосуддя, установ юстиції, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та інших сфер юридичної діяльності за денною й заочною формами навчання за спеціальністю «правознавство» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст».

Фахову (професійну й практичну), гуманітарну та соціально-економічну підготовку здійснюють 40 кафедр, на яких самовіддано працюють більш як 800 фахівців, з яких понад 110 – доктори наук, професори, близько 600 – кандидати наук, доценти. З поміж педагогів – Герой України; академік Національної академії наук України; 14 академіків і 19 членів-кореспондентів Національної академії правових наук України; 19 заслужених діячів науки і техніки України; 15 заслужених працівників освіти України; 14 заслужених юристів України; 1 заслужений юрист Росії, 3 народні артисти України; 5 заслужених працівників культури України; 4 заслужені артисти України; 12 лауреатів Державної премії України; 1 заслужений діяч мистецтв України; 8 заслужених професорів Університету, якими проводиться велика науково-дослідна робота з фундаментальних і прикладних проблем правознавства, розробляються 17 цільових комплексних програм. Університетські вчені брали активну участь у підготовці великої кількості законопроектів, зокрема й Конституції України; виступають експертами при розробленні важливих нормативно-правових актів; вносять пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства; проводять наукову експертизу проектів законів і кодексів; надають експертні висновки на запити суддів Конституційного Суду України, Верховного Суду України, інших вищих судів та центральних органів влади, адвокатів, громадян і суб'єктів господарювання; у галузі нормотворчої діяльності на регулярній основі співпрацюють з адміністрацією Президента, комітетами Верховної Ради України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами й відомствами, органами місцевого самоврядування.

Високий рівень навчального процесу та підготовки випускників забезпечується розгалуженою матеріально-технічною базою (сучасними навчальними корпусами, лекційними залами, аудиторіями, комп'ютерними класами, лабораторіями, бібліотеками, спортивними спорудами тощо), а також сучасною інформаційно-телекомунікаційною інфраструктурою Університету, широким упровадженням у його діяльність новітніх інформаційних технологій, дистанційних форм навчання та електронних сервісів, функціонуванням яких опікується Центр інформаційного і технічного забезпечення навчального процесу.

Головний корпус Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

Гордістю Університету є наукова бібліотека, фонди якої перевищують 1 млн 420 тис. примірників видань, значна кількість яких є раритетними. Завдяки пасіонарності університетських учених, провідних профільних вищих навчальних закладів і наукових бібліотек України й зарубіжжя, а також власній активній видавничій діяльності ці фонди регулярно поповнюються. Співробітники бібліотеки не припиняють копії роботи з їх переведення в електронну форму в рамках виконання стратегічного завдання, спрямованого на формування освітнього кіберпростору вищого навчального закладу інформаційної епохи, забезпечення швидкого і якісного цілодобового доступу численних користувачів бібліотеки до скарбниці нетлінних й актуальних знань. Потребу вчених і студентів у такому інформаційному ресурсі важко переоцінити, адже щорічні звернення Інтернет-користувачів лише до електронного репозитарію Університету, якому міжнародним центром ISSN за підтримки інформаційного сектору ЮНЕСКО у 2014 р. надано власний міжнародний стандартизований серійний номер, обчислюються сотнями тисяч.

Про збереження й примноження славних традицій вишу дбають його випускники, сотням тисяч яких Університет дав путівку в життя за роки свого існування. Велика частина з них назавжди пов'язала своє життя з нахненною науково-дослідною та викладацькою діяльністю в стінах Alma Mater, відстоюванням прав і законних інтересів громадян та держави на високих посадах в органах державної влади й місцевого самоврядування,

судах, органах прокуратури, міліції, СБУ, адвокатури, суб'єктах господарювання тощо, гідно вписавши свої імена в історію вітчизняної юридичної науки, практики законотворення та правозастосування. Потужним центром координації їх спільних зусиль стала Асоціація випускників Університету.

Традиційно значна увага приділена створенню в Університеті сприятливих умов для різнобічного фізичного й духовного розвитку обдарованої студентської молоді. Університетські спортсмени, загартовані наполегливими тренуваннями в 6 спортивних клубах і 18 секціях, неодноразово брали участь і виборювали перемогу в чемпіонатах і кубках України, всесвітніх студентських універсіадах, чемпіонатах світу та Європи. На базі Палацу студентів діє професійний театр-студія широкого жанрового спрямування, більш як 20 творчих колективів, з-поміж яких – народна чоловіча хорова капела, духовий оркестр, ансамбль скрипалів, бального танцю, гітаристів, жіночий хор, жіночий вокальний ансамбль, театр сучасного та естрадного танцю, української пісні, у яких виявляють свої таланти близько 1500 студентів.

З огляду на те, що 210-а річниця від дня заснування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого відзначається в буремний для всього нашого народу та країни час, ювілейний концерт не планувався й не проводився. Офіційні урочистості з нагоди знаменної дати відбулися у форматі спільного засідання вченої ради Університету та президії Національної академії правових наук України, а також розширеного урочистого засідання вченої ради Університету. Участь в урочистостях взяли: заступник голови Харківської обласної державної адміністрації Ю. О. Світлична; голова Харківської обласної ради С. І. Чернов; заступник Харківського міського голови, директор Департаменту економіки та комунального майна, член виконавчого комітету Харківської міської ради М. І. Фатеев; суддя Конституційного Суду України А. В. Касмінін; прокурор Харківської області Ю. Б. Данильченко; голова Державної судової адміністрації України З. В. Холоднюк, начальник територіального управління Державної судової адміністрації в Харківській області В. В. Остапенко, радник начальника Головного управління ГУ МВС України в Харківській області А. В. Сирота, перший віце-президент Національної академії правових наук України О. В. Петришин, голова Асоціації випускників Університету В. І. Кононенко, а також інші почесні гості, ректорат на чолі з ректором Університету В. Я. Тацієм, викладачі, співробітники, студенти.

Ректор В. Я. Тацій і перший проректор Ю. П. Битяк презентували нові друковані видання до 210-річного ювілею: «Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого», «Професори Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», «Буклет Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» та «Альбом художніх творів викладачів і співробітників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

Учені, науковці, викладачі та співробітники Університету отримали від почесних гостей і ректора Університету найщиріші привітання й різні на-

городи. За видатні досягнення в науковій діяльності, вагомий внесок у розвиток вітчизняної освіти, сприяння реалізації принципів верховенства права В. Я. Тацію, ректору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, президенту Національної академії правових наук України, Герою України, який здійснює успішне керівництво вишем з 1987 р., було вручено посвідчення «Почесний громадянин Харківської області».

Високе визнання з боку вітчизняної й світової громадськості та власне усвідомлення колективом Університету важливості своєї соціальної місії й гостроти викликів сьогодення слугує потужним джерелом натхнення для подальшого об'єднання творчих зусиль на шляху розбудови України як безсумнівно суверенної та незалежної, демократичної, соціальної й правової держави.

*Інформацію підготував **В. В. Білоус**,
доцент кафедри криміналістики Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент*